

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
N O . 0 6 0 1 8

FELDER UN ZANGEN

M. Bogdanski

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

מ. באנדאנסקי

פֿעַלְדָּעָר
אוֹזֶן
וְאַנְגָּעָן

קינדער לִידָעָר

פֿאַרְלָאָג אַרְבָּעַת עָר וּוּעָלָט — שִׁיקָּאָגָן
1 9 3 7.

ALL RIGHTS RESERVED.

די גיינדען
פּוֹו דָּעַר אִידְיּוֹשָׁעַ שָׂוֵל
— 8 מְתָנָה.

אנדרע ביכער פון זעלבן מתרב:
אונטער אמעריקאנער היידלען
(ערשטייער באנד)

אריין אין דראָק:
אונטער אמעריקאנער היידלען
(צווויטער באנד)

F.M.

#

צעהקערטע פעלדער

צעהקערטע פעלדער

ציון זיך וויזיט

אין שוואָרצעע, צעגראָבעגע רײַען...

שפּרײַיט אָזֶאָ פרײַיד זיך

אַ לִיכְטִיקָע אָוִים:

עם קומט שוין דער פרוילינג,

דער ווינטער אַיז אָוִים,

און אַלְץ ווועט מיט גְּרִינְס זיך באָנְיִיעַן...

אַ יּוֹם טּוֹב אַ פרײַיעַר,

אַ שְׁמָחָה, אַ פרײַיד

צעהשפּרײַיט זיך אוּפֶּ פֿעלְדָּעָר אָוּן ווּעָגָן...

עם טְרָאָגָט אַיז דער לוֹפֶּט זיך

אַ היַלְכִּיק גַּעֲקָלָאנְג,

דָּאָם לִיד פּוֹנֵם פּוּעָר —

אַ האָפְּנוֹנְג-גַּעֲזָאנְג,

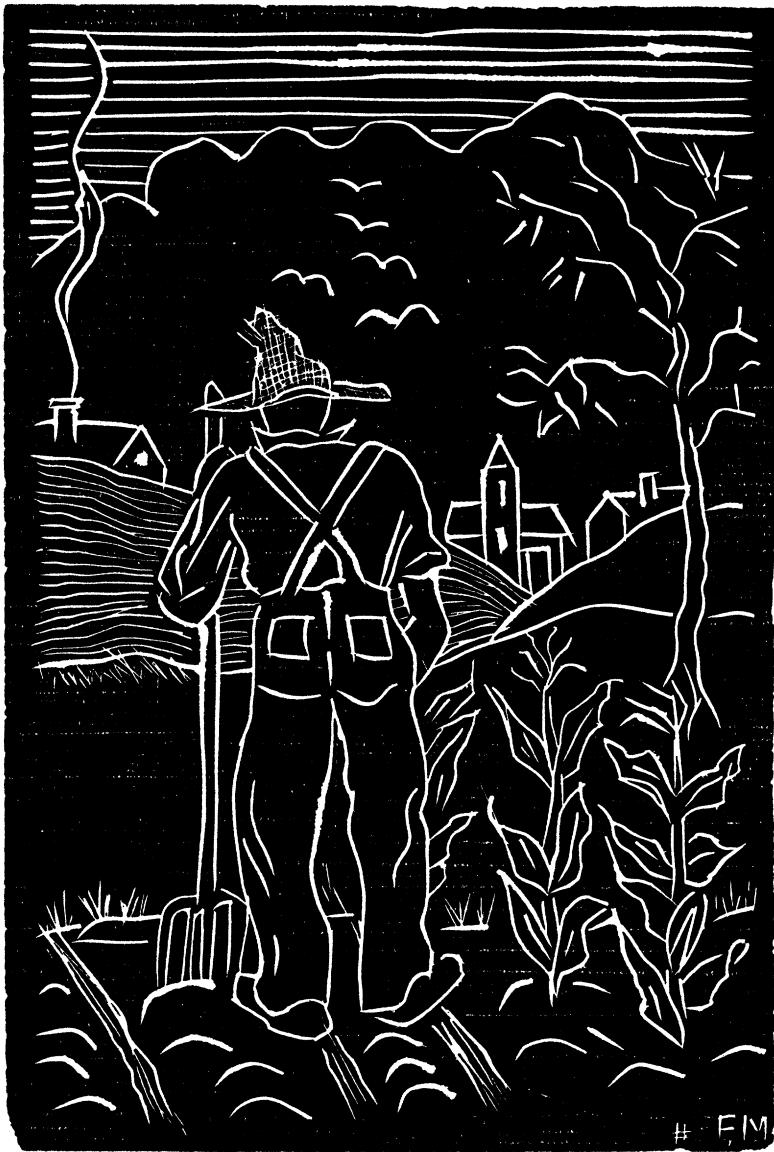
אַ הַפִּילָה פָּאָר טּוֹי אָוּן פָּאָר רָעָגָן...

דער ערשותער אויפֿ שמחה
האָט פרויידק געטאנצט
דער אַקָּעֶר, דער אלטער, דער שווערער
טייפֿער גענְגָּאָבָּן
אוֹן הַלְּעֵר גַּנְגָּלָנְצָט
מייט ערְדַּשְׂטִיקָעֶר פָּעַטָּע
געַשְׁפְּרוֹנְגָּעָן, גַּעֲטָנְצָט,
געַשְׁיַינְטָן האָט ערְמַעְרָעֶר אוֹן מַעְרָעֶר . . .

אוֹן האָט שְׁוִין דָּעֶר אַקָּעֶר
זַיִן פרְּיַיד אוַיְסְגַּעְתָּאָנְצָט
בְּלִיבְּכָט ערְ אַ רְוַאַיְקָעֶר שְׁטִיעָן;
נַאֲר אַיְנָעֶר, דָּעֶר פּוּעָר,
ערְ אַיְזָ נַאֲר נִיטָּ פְּרִיָּי,
חוּבְּכָט ערְ צָו אַרְבָּעָטָן אוֹן
עַרְשָׁת אַוְיפְּסָנִי —
ערְ מוֹ דָאָךְ דִּי פָּעַלְדָּעֶר פָּאַרְזְּוִיָּעָן . . .

פַּעֲלָדָעֶר צְעַזְקָעָרֶט,
פַּעֲלָדָעֶר פָּאָרוֹזִיֶּט,
פְּרָאַצְעָוָעֶט שְׁוֹעָר, עָר הַאֲרָעוּעָט בֵּיטָעָר;
עָר שָׁאָרֶט מִיט דָעֶר סָאָפָע
צְוַוִּישָׁן דַי שְׁטָעָגָן,
זָוְכָט אַוִּיפָּן חִימָל,
קוּקָט אַוִּים אַוְף רַעֲגָן,
וּוְעָט עָר זְיוּן פְּרִילְאָךְ, אַלְסְּנִינְטָעָר? . . .

פַּעֲלָדָעֶר צְעַזְקָעָרֶט,
פַּעֲלָדָעֶר פָּאָרוֹזִיֶּט
מִיט לִיבְטִיקָע גַּאלְדִּיקָע זָאנְגָעָן.
דָעֶר מָאָן הַאָט צְעַבְלִיט שְׁוִין
די קָעְפְּלָאָךְ אַיְן רְוִוִּיט,
זָאנְגָעָן גַּעֲפִילְטָע
מִיט בְּשָׂרוֹת פּוֹן בְּרוּוּט
צְעַקְלִינְגָעָן דָעָם שְׁנוּוּטָעָרָם גַּעַזְגָּגָעָן. . . .

FIM

דער פֿאַרְמָעַר

א בערדל א קליננס,
א לילקע פון שטרוי,
א קאָפֶעלְיוֹש אַיבָּעָר די אוֹיגָן,
ער פִּיפְּקָעַט די לילקע,
ער פִּיפְּקָעַט אָזָּוִי,
אוֹן קוֹקָט אָוִיפָּ דֵּי רַיְעָן
בָּאָזְּיַלְבָּעָרָט מִיטָּטוּי,
אוֹיפָּ פָּעָלְדָּעָר מִיטָּ גְּרִינְעָם בָּאָצְּוּיָּן.

ברויין אוֹן זַיִן פְּנִים,
שׁוֹאָרֵץ זַיִנָּעַ העֲנָט,
זַיִן רַוקָּן אוֹן שְׁלָאָנָק, נִיטָּ גְּעַבְוִוָּן,
ער פִּיפְּקָעַט זַיִן לילקע,
ער האָט דָּאָךְ דָּעָרְקָעָנָט
די זַעֲמָן, וּוָסָם עָרְהָאָט
פָּאָרוֹזִיָּט מִיטָּ די הָעֲנָט,
זַיִי זַיִנָּעַן אַיְן שְׁטָאָמָעָן צַעְצָוִיָּן.

ברזין איז זיין פנים,
שוווארין זיינע הענט,
פעלדער צעאCKERטע קאנגע ניט רידן.
שטייט ער אזי, ווי
פון מארמאָר געהאקט,
הערט ער די אונגרקע
וואקענדיק קנאקט —
דערציאַלט אים א מעשה באשיזן . . .

א מעשה פון קערנאלֶאָך
טיף אין דער ערְד
פארזיות איז צעאCKERטע ריען
זוי האבן די ריען
די שוואָרצע צעפלאָצט,
עם האבן זיך גראַנִינְקע
גראַזְלָאָך צעשפֿראָצט
און וועלן די קערנער פון דאָרטן באָפֿרײַען.

נאָכָן אַקְעָר

שלעפֿ דעם אַקְעָר, שלעפֿ, מײַן פֿערַד,
ריים אַין שְׂטִיקָעָר אֹוֵיפֿ דַי עַרַד.

נאָכָן אַקְעָר טְרִיבַת בַּי טְרִיבַת,
גַּיִ אַיךְ נַאֲךְ אָזֶן הַעַר אַ לִיד.

אַ לִיד פָּזְן קָאָרָן אָזֶן פָּזְן שְׁטוּרָוִי,
אַ לִיד צָוֵם פֿערַד וּוְאַס דִּינַט אָזָוִי.

שלעפֿ דעם אַקְעָר, רַיִם דַי עַרַד,
זַעַם שִׁינְעָן שְׂטִיקָעָר עַרַד.

פָּזְן דַעַם אַקְעָר אַיְזָוָן שִׁין —
וּוְעַט אָזֶן שְׁפָעַטָּעָר פְּרִילְאָךְ זַיִן.

שלעפֿ דעם אַקְעָר, שלעפֿ, מײַן פֿערַד,
הַעַי, וּוּ פְּרִישָׁעָם אַיזְן דַי עַרַד!

יעדר פרישער גראבן ערָד
האט אַ רענדֵל דאָך די ווערטֶן!

פִיכטָע שטיקער פָעַט פּוֹן טּוֹי —
וועט געראָטֶן ברוּיט אָוּן שטרוי,

וועל אַיך שפְרִיאַטֶן אוֹיפּ דָעַר ערָד
שטרוי פָאָר קִי אָוּן פָאָר די פֿערָד,

וועט אַיך ווינטָעָר ווֹאָרָעָם זִין!
וועלָן מִיר אַלְעָ פְרִיאַלָאָך זִין!

שְׁלַעַף דָעַם אַקָּעָר, שְׁלַעַף, מִין פֿערָד,
ריָם אַין שטיקער אוֹיפּ די ערָד.

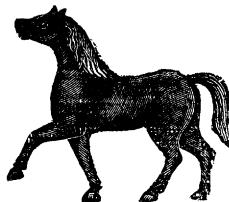
זומער

עם האט זיך אין פעלד שוין דערהערט א געוזאנגע
עם טראגט זיך פון דארט שוין א גלאקן-געלאנגע,
עם האט זיך דער אקס שוין ניט אינטמאל צעברומט—
א זומער פריימאָרגן, ער קומט שוין, ער קומט.

עם הייבט זיך א פארע אַרוּפַּ פון דער ערְּד,
עם הערט זיך א הזרשען, א טופען פון פערְּד,
עם הייבן זיך זילען פון שטוויב שוין אַרוּפַּ,
עם טרייבט שוין דער פאסטוק זיין טשערעדע שאָפַּ.

עם בלענדט דער פֿרִימָאָרגּוֹן מיט לֵיכְט אָן אַ ברָגֶג,
דאָס קעלבל שוין בריקעט, פֿאָרְרוֹיסָן דעם עַק,
טאנצט עם אָונָן מוקעט אָונָן דְּרוּיַּת מִיטָּן קָאָפֶן,
דער לאַשְׁעָק, דער ברוינער, אָוועָק אַין גָּאָלָאָפֶן.

איַן לֵיכְט פֿוֹנָם מַאָרְגּוֹן די בְּלוּמָעָן צְעַבְּלִיט,
פֿוֹנָם אַיַּן בְּלוּם צָו צְוִוְיַּטְעָר די בֵּין דָאָרְטָן פְּלִיט
זְוִיפְטָן פֿוֹן די בְּלוּמָעָן דעם נַעֲקְטָאָר אָונָן זְוָמָט —
אַ זְוָמָעָר פֿרִימָאָרגּוֹן, עָרְ קָוְמָטָן, עָרְ קָוְמָטָן!

מַאֲרְגָּנְגָּלִיק

וּוְאַכְטָן, וּוְאַכְטָן, וּוְאַכְטָן,
שׁוֹין צַעְטִילֶת דֵי נַאַכְטָן
הַאַט אַ בְּלוּעַ פְּרַאַכְטָן:
אַפְּגַּעַזְוַנְדָעַרְטָן וּוְעַרְטָן
הַיְמָלְפָוָן דָעַר עַרְדָן
אוֹן דָעַר בָּאַרְגָן, דָעַר טָאַלְגָן,
אַלְעָם מִיטָאַל —
וּוְאַכְטָן!

גַּאַלְד, גַּאַלְד, גַּאַלְד,
גַּאנְצָע בּוֹנְטָן פְּאַלְטָן
אוֹיפָדָעַם גְּרִינְעָם וּוְאַלְדָן.
פָוָן יוֹין גְּרִינְעָם קָאָפָן
פְּלִימָט דָאָם גַּאַלְד אַרְאָפָן
אוֹן עַם שְׁפָרְיוּט זִיךְרָאָוִים —
וּוְדי וּוְעַלְטָן אוֹן גְּרוּיָם —
גַּאַלְד.

שטייל, שטייל, שטייל,
שווויניגט איצט אויך די גרייל
בלוייז א ווינטל קיל,
וואנדערט אום צוויי
און מיט פרישן טוי
זילבערט בוים און גראז
און דערציילט זוי ווואם —
שטייל.

צוווי, צוווי, צוווי, צוווי
גיט מיין האָרֶץ אַ צִיּוֹן:
טוט פון בוים אַ פְּלִי —
ס'אַ פִּינְגָּעָלָעַ אַוּעָךְ
ערגענֿץ וווײַיט אַוּעָךְ:
קומט עַמְּ בָּאָלְדַ צָרוּךְ
זינגעט פון מאָרגְּנָנְגָּלִיךְ —
צוווי.

מִיר איז ליב דער רעגן

טראפנס, טראפנס, רעגן-טראפנס
מאכט די ערְד אונְז פַּיְיכְּטָעֶר,
מאָרגָן אַוִּיפָּן פַּעַלְד די אַרְבָּעֶת
וועט אַונְז וּוֹעֲרֵן לַיְיכְּטָעֶר.

נאָכָן אַקָּעָר וּוְעָל אַיךְ מַאָרְגָּן
גַּיְינְן דַּעַר זָוֵן אַנְטָקָעָן,
טַרָּאָפָּן, טַרָּאָפָּן, רַעַגְן-טַרָּאָפָּן —
מִיר אַיז לִיב דַּעַר רַעַגְן.

טַרָּאָפָּן, טַרָּאָפָּן, רַעַגְן-טַרָּאָפָּן,
מאַכְּטָה די ערְד אַונְז פַּעַטָּעֶר,
יעַדְעַר טַרָּאָפָּן וּוְעָט אַן אַוְצָר
פָּאָר אַונְז בְּרִיְינְגָן שַׁפְּעַטָּעֶר.

יעַדְעַר טַרָּאָפָּן רַעַגְן-טַרָּאָפָּן
איַז אַ גַּאנְץ פַּאֲרָמְעָגָן,
טַרָּאָפָּן, טַרָּאָפָּן, רַעַגְן-טַרָּאָפָּן —
מִיר אַיז לִיב דַּעַר רַעַגְן.

ברוי מיך ליבע זון

ברוי מיך, ברוי מיך, ליבע זון,
מייר אויז ליב דיין בראטען!
זאל מיין פנים ווערן ברוין,
זאל מיין ברוית געראטען

כ'בין א גוטער באלאעכאמ:
צעיאקערט צלע שטיעגן,
כ'חאכ געמייסטייקט גוט דאם פעלד,
כ'חאכ געהאט אויך רעגן.

כ'קום אנטקעגן דיר אין פעלד
שטענדיק מיט גזאנגען,
ברוי זשען, ברוי און בראָט און ברען.
פֿיל מִיר אָן דֵי זַאנְגָעָן.

כ'בּין בַּיִם אַקְעָרֶן בַּיִם זַוְיעָן,
וּוַיְנַעֲנְדִּיק גַּגְאַנְגָּעָן
וּוְעַל אַיךְ שְׁפָעַטָּעָר פְּרִיאַלָּאָר זַיִן
שְׁנִיְידַעַנְדִּיק דֵי זַאנְגָעָן.

ברוי מיך, ברוי מיך, ליבע זוֹן,
מיר איזו ליב דיין בראָטן!
שיך זשע מיר דיין ברכה איצט
און זאל מײַן ברוּיט געראָטן.

ענקטאר

א העלע בלום — ווים ארום
פיאלאט אינמייטן.
שלאנק געווואקסמן איז די בלום
האט אויפ איר מיט זומזומזום
א יונגע בין געריטן.

זומזומזום, זומזומזום,
זיננט א ליד א רייטער,
זום — א זיפ, זיפ-א — זום,
זויפט זי גענקטאר פון דער בלום
אוון פלייט אוווק זיך ווייטער.

זומזומזום, זומזומזום,
טאָר קיין צייט פאָרליין.
גרין אוון געל, רזיט אוון בלוי
פאָרבן בלומען זיך אַזוי
איין אלערליי קאלירן

זומזומזום, זומזומזום,
אַזאָ נחת דאָרטן!
ענקטאר זויפן אָומעטום,
ענקטאר האָט דאָר יעדע בלום,
יעעדער בליט אַין גַּארטן.

בֵּין-עַן אָוֹן בְּלוּמָעַן

זָוֶם,
זָוֶם-זָוֶם, זָוֶם-זָוֶם.
כִּבְינָן אֲבִינָן,
בִּינָן, בִּינָן, בִּינָן,
כִּפְלָי אֲחַעַר
כִּפְלָי אֲחַיָּן,
זָוֶם-זָוֶם, זָוֶם-זָוֶם,
זָוֶם!

בלומען פארבן זיך פאר מיך
איין אלערליי קאלירן:
אט שטרעקט אַ וויסינקע
אוֹר שטָאַלְצָעַ קעַפְעַלְעַ
ווינקט מיט בלויין אוֹיגַעַלְעַן:
אַהַעַר, אַהַעַר!
פָּאָרָגָעָם — מַיך — נִישָּׁן!

דארטן, א באשיזידענע
אראפנעלאנט איר קעפעלע.
האט פאַררוּיטלט זיך —
ס'הארין אויז א צעכראָסטעטע
בי איר...
קוקט זי נעבאָכדייך מײַד אָן —
די פִיאָן.

אזווי פיל שיינע רויין
הויבן אָן די הערצלאָך
צּוֹ אַנְטְּבָלוֹין
אָן בְּרִיאָזְנְטָמְעָן
הָלָבָן זֵיכֶר גַּעֲנָמְעָן
צְעַשְׁוִיבָעָרְן די קְרִיוֹין —
זָוָם!

זָוָם,
זָוָם-זָוָם, זָוָם-זָוָם,
איַן בֵּין אֲבֵין,
בֵּין, בֵּין בֵּין,
כְּפֵלִי אֲחָר,
כְּפֵלִי אֲהָוָן,
זָוָם-זָוָם, זָוָם-זָוָם,
זָוָם!

אין פעלד

ווײַיט אָוּן ברײַיט אַ גְּרִינֶעָ פֿעַלֶּד
מִיט בְּלִימָאָךְ שִׁינִינְקָעַ.
אַיְן פְּרִיעַן פֿעַלֶּד, אַיְן גְּרִינֶעָם פֿעַלֶּד
אַ שְׁטוֹב — אַ קְּלִינְגְּקָעַ.

דָּעֵר דָּאָךְ אִיז רְוִוִּיט אָוּן וּוְוִים דֵּי וּוּנְטַ
די פֿעַנְצְּטָעָר קְלִינְגְּקָעַ,
אָפְּגָעָפְּאָרְבָּט אַיְן וּוְוִים אַחֲן גְּרִיןָ
שְׂטָאכְעַטָּן שִׁינִינְקָעַ.

נוּט וּוְוִיט אַ שְׁטָאָל, דָּאָרְטַּ שְׁטִיטַטְדִּי קוּ
מִיט אִירָעָ קְעַלְבָּעָלָאָךְ,
אָפָּן דָּאָךְ פָּוּן שְׁטָאָל אַ נְעַסְטַּ —
אַ הַיּוּם פָּאָר שְׂוֻעָלְבָּעָלָאָךְ.

א געלעָר האָן שפֿאצִירֶת אַין הוֹתֶ —
ער שפֿאנְט אָן ברוּמֶט זַיךְ אָונְטֶעֶר,
פֿערצִיךְ חִינְעֶר שפֿאָנְעָנוּ נַאֲזֶ
מיַט די קַעַפְּ אַרְזָגֶנְטֶעֶר.

דָּעֵר מַאֲרָגָן קוּמֶט, עַם וּוּקְטָ דָּעַם הוֹיָף
דָּעֵר גַּעַלְעָר שְׁאַנְטָ אַקְלִי עָר,
קוּקוּרָעָקוּ גַּוּאָלְדָּעָוּעָט: —
וּוְעַר שְׁטִיְיט אָוָוֶף אָ — פְּרִיעָר?!

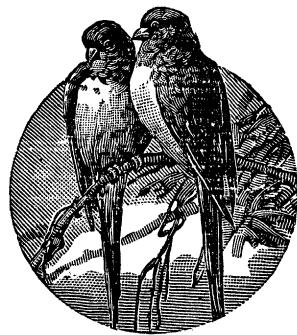
צְוַיִּ, צְוַיִּ, צְוַיִּ, אַרְזָוִים פָּוּן גַּעַסְטָ
שְׁוַיִּן אַלְעָ שְׁוּעָלְבָּעָלָאָר,
מוּ-מוּ, מוּ-מוּ, עַם וּוּקְטָ די קוּ
שְׁוַיִּן אִירָעָ קַעְלָבָעָלָאָר.

דער מאָרגן קומט און הימל בלוי
צעפֿלייסט זיך אויפֿ די שוויבּן,
הוֹרֶהָרוֹ, עס טראָגט זיך שטיל
דאָם וואָركען פֿון די טויבּן.

קערנער פִּיקְן אַפְּן הוֹוֵף
טויבּן אַלְעָרְלִי —
בלוּעַ, גְּרוּעַ, גָּאַלְדִּיקָּעַ
און טויבּן ווַיִּסְׁוִים וויַשְׁנִי.

לאָשָׂאָקָּל פָּאָרְיוֹסְט דעם עַק
און שְׁפְּרִינְגְּט אַ לְׁסְטִיקָּעַ,
קוּוּלְטַמְּ אַונְזִינְגְּט דְּאָרְט אַפְּן בּוּם
א — — רְוִיטְבְּרוּסְטִיקָּעַ.

דאַם פערד געשפאנט שטייט פאָר דער טיר
ווײַ אַ שׂוֹלְדִּיקָּעֶר —
ער בײַט די פִּים, ער קַלְצָפֶט אָוּן טוֹפֶט
אָן אָמְגָעְדוֹלְדִּיקָּעֶר . . .

טוֹפֶט פַּעֲדָל מֵיטַּ די פִּים
אָוּן הוַיְבַּט וַיְךָ אָנָּן בָּאוּוּגָן,
לוֹיְפֶט דָּעַר פַּוִּיעָר שְׁנָעַל אַרְוֹוִים
אָוּן פָּאָרְטַּ דָּעַם טָאגַ אַנְטְּקָעָגָן.

יאָגַט דָּאַם פֻּעַּרְדַּ זַיְךְ אֵין גַּלְּאָפַּ
הַוִּיבְּטַ דָּעַם שְׁטוּבַּ אֵין זַיְלָן
אָוּן וּוּעָן עַם קוֹמַטְ פָּאָרְנָאָכְטַּ צְוָרִיךְ
דָּעַרְקָעָנַט מָעַן שְׁוֹן פָּאָרְ מַיְלָן.

דער זיגען

טיק טאָק, טיק טאָק,
קלאָפֶט דער זיגען אַפְּנָן ווֹאַנְטָן,
האַט נאָך קיינטָמָל נִיט פֿאָרְפֿאָלְט
ווען אַיך הָעָר, עָר צִיְּלָת אָוָן צִיְּלָת,
אוֹזְוֵי נַעֲכָתָן, אוֹזְוֵי חַיְּנָת —
טיק טאָק, טיק טאָק.

טיק טאָק, טיק טאָק,
עם גַּעֲפָלְט מִיר, עם אַיז שִׁין,
ס'אַיז אַין אִים אַ גַּלְעָקֵל דָא
קְלִינְגְּטָן עַם דָּאָרְטָן יַעֲדָע שָׁעה,
כְּקָעָן עַם אַבְּעָר נִיט פֿאָרְשָׁטְיָן —
טיק טאָק, טיק טאָק.

טיך טאָק, טיך טאָק,
זאגט מיין אַנְקֵל, לאכט מיך אוים —
יעדער טיך-טאָק שלעפֶט אַרוֹוִים
אַ שטיקל טאָג פֿון זיינע יַאֲרָה,
און מאכט אַים גַּרוּעָר זיינע האָר
טיך טאָק, טיך טאָק.

טיך טאָק, טיך טאָק,
אייך פֿאַרְשְׁטִי נוּטְ דַעַם גַּעֲדָאנְק
בָּאַטְשִׁשְׁ מֵיָּן מַאֲמָעָ זַאֲגַטְ: סְאַיזְ קְלָאָר,
עַם בָּאוּעַגְטְ זַיְךְ דַּאֲרַתְ אַ האָר,
צִוְיט אַונְ שאַפְטְ דַעַם זַיְגַעַרְטְ גַּאנְג —
טיך טאָק, טיך טאָק.

פרימאָרגן

סַאֲנוּיִין

מאָרגן, פֿרִימָאָרגן,
דעָר מורהָ נְעַמֵּט וּאוֹרֶפֶן
אַ זוֹן שְׁטוֹרָאָל אַ שְׁאָרֶפֶן
אוֹיף טְוַיְאִיקָע בְּלֻעַטָּעָר
אוֹן גְּרִינְעָר זְיִי פֿאָרְבָּן,
אוֹן מָאָכָן זְיִי שְׁטִיףָעָר.

אדָעָרְלָאָךְ נְעַמֵּן דִי בְּלֻעַטָּעָר צְעַשְׁטָרְיוֹפָן,
נְעַמֵּן פָוּן זוֹן זְיִד דִי אָדָעָרְלָאָךְ שְׁטִיףָן,
אוֹן אָונְטָעָר דִי בְּלֻעַטָּאָךְ, דִי גְּרִינְעָר, פֿאָרְבָּאָדָגָן.
וּועַבְתָ אַיִן דָעָר שְׁטִיל זְיִד אַ נְיִיעָר פֿרִימָאָרגָן.
אַ נְיִיעָר פֿרִימָאָרגָן —
איַן קְנָאָסְפָן פֿאָרְבָּאָגָן . . .

א קנאספ איז אן אנחויב,
א קנאספ איז א מארגן,
לייגט דארט א וועלט אינ'ם
אנחויב פארבעגן! . . .
ווערין די קנאספן אלע מעערער און מעערער,
ווערין די צויאיגן אלע שוועערער און שוועערער . . .

אונטער דער משא, די צויאיגן, געבעיגן,
בלענדן מיט ליכטיקן גראן פאר די אויגן,
און איבער די בוימער און צוישן די/ צויאיגן,
א הילכיקע פריד געמט אלע שטייגן און שטייגן,
טשיר-טשיר און צווי-צוווי, צווי-צוווי און טשיר-טשיר!
וואו ליכטיק, וואו גוט און וואויל עס איז מיר!

פון צוועיגל אויף צוועיגל
 געטאנצט און געשפֿרונגען,
 זיין וויגן די צוועיגלאך
 און זינגען און זינגען,
 און פישטשען און וואָרְקָן
 און טשירקן און שרייען;

אַ וּוֹלֶט הַפֵּט צַעֲטָאָנֶצֶט זִיךְ
 אַיִן מַאֲרָגָן אַיִן פְּרִיעָעָן!
 דָּעֵר אַדְלָעָר, דִּי טּוֹבָב, אַוְן דָּעֵר
 וּוּוֹרִיק גַּעֲמַט שְׁפִּירִינְגָּעָן,
 עַם הַפֵּט אַוְיךְ דִּי בִּין שְׂוִין
 אַיְר זַמְרָ צְעִינְגָּעָן ...

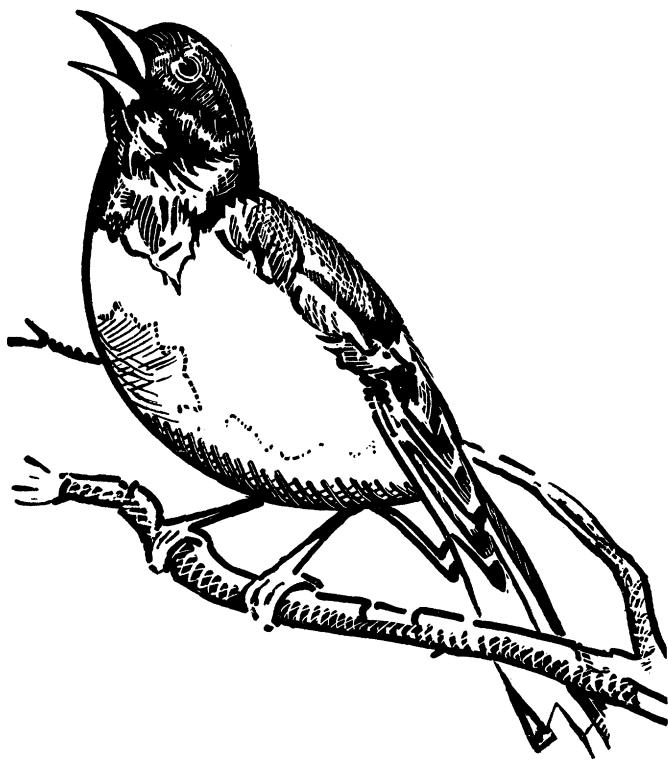

א ליבטיקער מאָרגן
מייט פֿרייד איז געcumען,
די אַרכבעטער בין האָט
די פְּלִינְגְּלָעֵן צַעֲנוּמָעֶן,
זוי שוֹוִימֶט מייט אַיר זֶמֶר
אוֹן זַוִּיפֶט פָּוּן די בְּלוּמָעֶן.

זוי ברוֹינְגֶּט זוי די פָּאָולִין
אוֹן זַוִּיפֶט פָּוּן זוי נַעֲקְטָאָר,
די זַאְפֶט פָּוּן די בְּלוּמָעֶן,
פָּוּן גְּרָאָזֶן אוֹן פָּוּן בְּלָעְטָאָר,
זוי שַׁאְפֶט דַּעֲרָפָוּן חָאנִיג
פָּאָר אַיְצָת אוֹן פָּאָר שְׁפָעְטָאָר . . .

די אוֹיגְלָאָךְ צַעֲפָנֶט, אָזְוִי וּזְוִי צַעֲשָׂרָאָקָה,
אַזְוָאָרָף מִיטָּן קָעָפֶל, צַעֲטָרְיוּסְעָלַט די לאָקָן,
גִּיט סָאָנִי מִיט אִיםְפָּעַט אַזְוָאָרָף זֶיךְ אַין גְּרָאָז,
עָר וּוַיִּסְטָ נִיט פָּאָר וּוֹעֵן אוֹן וּוַיִּסְטָ נִיט פָּאָרוּאָם,
אָזְוִי וּזְוִי דָּעָר וּוּעוֹרִיךְ דָּאָרֶט
שְׁפָרִינְגֶּט עָר אַין גְּרָאָז . . .

* * * *

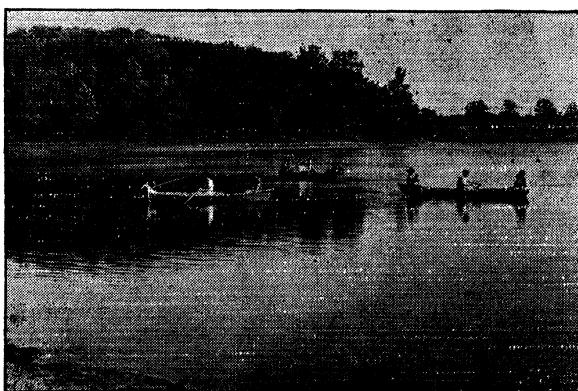
האט סָאנַי גַעְטָאַנְצַט אָוּן גַעְשְׁפְּרוֹנְגַעַן
אָזֶוִי וּוִי דָעַר וּוּעֲוֹוִירֵק אִין גַרְאַן,
שָׁוּוֹאַרְץ שְׁוִין גַעְוָאַרְן זַיְן פְּנִים,
בְּרוֹיַן שְׁוִין גַעְוָאַרְן זַיְן נַזְזַ...
נַאֲרֵר סָאנַי אִיז אַוִיךְ דָאָךְ אַ קַנְאַסְפֵל,
אָוּן צִיְיטִיגַט וּוִי יְוָנְגִינְקָעֵר גַרְאַז... .

דָעַר מַזְרָחָ נַעַמְתָ וּוּאַרְפָן
אַ זְוַנְשְׁטָרָאֵל אַ שְׁאַרְפָן
אוֹיפֵסָאנְיִים וּוּוִים הַעַנְטָל
אָוּן בְּרוֹיַנְעָרֵר עַם פָאַרְבָן,
אָוּן מַאֲכָן אִים רַיְיפָעָר,
די מַוְסְקוֹלֵן שְׁטִיבָעָר.

די אוֹיגְלָאֵךְ צְעַפְנָט, אָזֶוִי וּוִי צְעַשְׁרָאָקָן,
אַ זְוַאֲרָפְ מִיטָן קַעְפָל, צְעַטְרִירִימְלָט די לְאַקָן,
טְרִינְקָט סָאנַי מִיטְ אִימְפָעָט די לְוָפָט אָוּן די שִׁיְן,
עָרֵ זְוָפָט פָוֵן דָעַם מַאֲרָגָן,
וּוִי אַ שְׁכָורֵ פָוֵן וּוּוִין,
אַ גַעְוָונָט אִין די יְוָנְגִינְקָעֵר בִּיְנָעָר אַרְיָין... .

אויפן שיפל

בוייג זיך, שיפל, בוייג זיך, בוייג,
וואיג די וועלט איצט פאָר מײַן אויג,
לאאָט נאָך זיך אָ ווַיְמָן וועג —
וואַיְסָן שווִים פֿון ברעָג צוּ ברעָג.
וואַיְגַּסְטַּ דֵּי פֿעָלָזָן גַּעֲבָן ברעָג
בּוַיְגַּסְטַּ דֵּעָם חִימָלְ-זָוִים צָוּתָהָם,
חוֹיְכַּסְטַּ דֵּעָם תָּהָוּם צָוּם הִימָלְ-זָוִים,
שְׂוֹוִינְדָּלֶט, שְׂוֹוִינְדָּלֶט, פֿאָר מײַן אויג.
מייט דיין יעָדָן שְׁטָאָרָקָן בּוַיְג
גִּיטַּ פֿאָר מִירַ די וּוְעָלָט אָ גּוֹג.
בּוַיְגַּ זְיךָ, שִׁיפְּלָ, בּוַיְגַּ זְיךָ, בּוַיְגַּ.

בלאַזֶּט אָ ווִינְטֶעֱלָעָ אָזָא

קומט דער אוננט, שטיל און שא,
בלאַזֶּט אָ ווִינְטֶעֱלָעָ אָזָא.
בלאַזֶּט עַם, בלאַזֶּט עַם, „וֹאוֹוֹוֹאוֹ-וֹאוֹ”
מאכָנוּ מאַמעַם טירן צו

שפֿילֶן קִינְדֶּעֶר אָפֶן גָּמָּס:
שמעָרֵל, צִימְבָּל, יָאנְקָל בָּאָמָּן,
קלָאָפָּן, צִימְבָּלָעָן: טְרָאָלָאָלָאָ!
בלאַזֶּט אָ ווִינְטֶעֱלָעָ אָזָא.

פּוֹנָם פֻּנְגְּצָטָעֶר שְׁטוּרָעָקָט אָ קָאָפָּן
מאַמעַע שְׁרִיְיטָ פּוֹן דָאָרָט אָרָאָפָּן,
שמעָרֵל יָאנְקָל, קִומְט אָרִיְין!
בלאַזֶּט דָאָם ווִינְטָל „וֹאוֹ” אָרִיְין.

שטרעקט איר קאָפּ פֿוֹן צוּוויטֵן הוַיּוֹ
אוּיךְ אַ מאָמע דֶּאָרֶט אַרוּיםָ:
עַטְלָ, שִׁינְדָּלָ, קּוֹמֶטָּ אַריְיןָ!
בְּלָאָזָטָ דָּאָם וּוַינְטָלָ „וּוְאוֹ“ אַריְיןָ.

מאָמע דָּא אָוֹן מאָמע דֶּאָרֶט
בַּיּוֹת זִיךְ אַיבָּעָר מִיטָּ אַ וּוְאָרֶטָּ:
וּוַיִּסְטָּ ? דַּי שְׁכָנָה... כָּאַ-כָּאַ-כָּאַ
בְּלָאָזָטָ אַ וּוַינְטָלָעָ אַזָּאָ.

כָּאָפּוֹן חַבְרָה אָוֹפּ אַ וּוְאָרֶטָּ,
וּזְאָסָם דַּי מָאָמָעָסָ רַעֲדָן דֶּאָרֶטָּ,
צִימְבָּלָעָן, קְלָאָפּוֹן: טְרָאַ-לְאַ-לְאַ
בְּלָאָזָטָ אַ וּוַינְטָלָעָ אַזָּאָ.

פֿאָרֶן שְׁטוֹרֶם

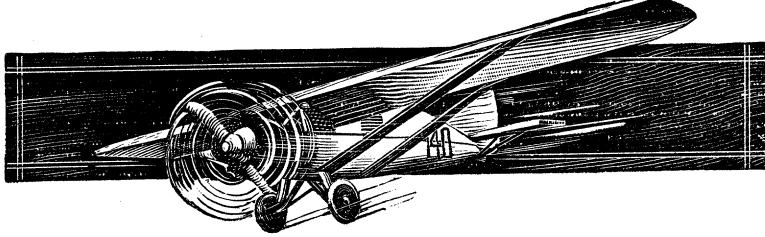
קְנִיּוֹתֵשֶׁת זַיְד אַלְעַן דָּעַר הַיּוֹלֶד
וּוַיְנַעַן דָּאַכְטַּזְדִּיךְ וּוַיְלַעֲדַר.
גַּאֲרַעַר שְׁטִוִּיקְטַּה דִּי טְרַעַרְן
אַיְן זַיְד שְׁטִוְלָעַר, שְׁטִוְלָעַר . . .

אַלְעַן אַרְוֹם אַיְן רְזַאִיךְ
הַעֲרָסְטַּה דָּעַם וּוַיְנַט נִיט בְּלָאָן
זַעַמְטַה דָּעַם וּוַיְנַט נִיט קְרִיזְלָעַן
אָפָּן פָּעַלְדַּה דִּי גְּרָאָן.

זַעַמְטַה קְיַין וּוַעַל נִיט שְׁלָאָגָן
אַיְנַם יִם פָּוָן זָאָגָעָן,
אוֹן מִיט שְׁוּעוּרָעַ וּוְאַלְקָנָם
אַיְן דִּי זָוָן פְּאָרָה אָגָעָן

אוֹן פְּאָרְגְּלִיוּוּעָרֶט בְּלִיְבָן
אָפָּן שְׁטָמָס דִּי צְוַיְינָן
אוֹן דִּי פְּרִיעָע פִּיגָּל
אַלְעַ שְׁוּוַיְינָן, שְׁוּוַיְינָן . . .

אוֹן קְיַין שְׁאָרְךָ פָּוָן בְּלָעַטְל
הַעֲרָטַה זַיְד פָּוָן דִּי בִּיְתָן
בְּלָוִזְוּ דָעַר שְׁטִוְיבַּב פָּאָר מְוֹאָ
הַוִּיבְטַה זַיְד פָּוָן דָעַר וּוַיְתָן.

אין ליכטיקן רוייס

די בלזקייט ווערטע העלער און טיפער,
אין ליכטיקן רוייס,
גרינער די ברוייזקע כווארלייעם,
וואס שפֿרײַצָּן מיט שוים,
און אייך אויף די ריזיקע פְּלִיגְלָעַן דערחויבן,
געטראָגן,
פארטראָגן,
אלֶץ וווײַיטְעָר, אלֶץ העכער, אלֶץ טיפער אין רוייס.

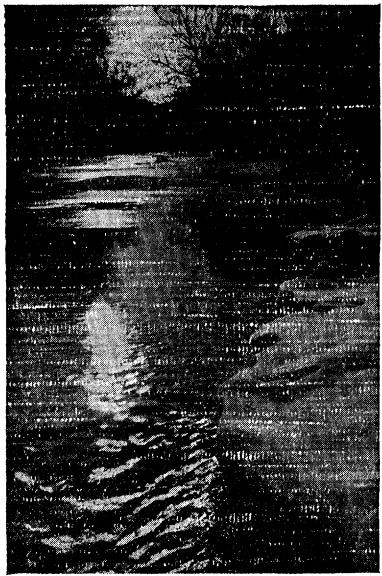
בלוייקיות און זונשיין זיך מישן און בלענדז,
אזווי ווי די פארכן פון האルドז ביי א טויב,
און איך איזן דער טיפקייט,
דער גאלדייקער-בלוייר,
א פינטעל א גרויער,—
א פינטעלע שטוויב.
אמאל ווי אן אדלער, וואס יאנט זיך נאך רוייב,
אמאל א שליח פון בשורות — א פרידלאכע טויב.

שטייל לעבען

פָּזְןַ וּוַיִּיטֵּן הַוִּיבֶּט דָּאָרֶט שְׂטוֹפָלֵין זַיִן קָאָפֶ
אַ הַוִּיכָּעָר, גְּרִינְעָר בָּאָרָג,
פָּאָרְ'עֲקְשָׁנְ'טַ הַאָט עָר זַיְךְ דָּעַם הַיְמָל צַו דָּעָרְגְּרִיָּיכָן,
אוֹן אָוְנְטָעָר אִים דָּאָס פָּעָלָד —
אַ בְּרִיאְטָעָר, גְּרִינְעָר שְׁלָעָפֶ צְיוּוֹאָרָפָן,
אָרוֹמְגָנוֹוִימָט בַּיִם בְּרָעָג
מִיט אַ הַעַלְן אָרְגָּאָמָעָנֶט —
אַ טְּיוּכְבָּעָלָע אַ בְּלִיְיכָן.

דוואיך ליגט דער טייך, אַ שיינגענדער, אַ גלאטער,
ער שפיגלט טיף אין זיך די בלויקייט פונם הייל אָפּ,
נאָר וווען ניט וווען, כאָפטּ פון דער מיט אַ פישל זיך אָרוֹם,
אַ קעפל ווּ אַ שפֿילקָע קאָפּ די גְּרוּם.

שווימט פון אָרט אָן לאָזֶט נאָך זיך צוּוִי פֿאַלְדָּן אַיבָּעָר גָּאָר
דער ברײַיט,
פֿאָר די אוֹגָן ווּערט אַ זילְבָּעָר פֿאָרְהָאנְג אַוְיסְגָּעַשְׁפְּרִיט
און די שאָטָנָס פון די בִּימְעָר אָרוּם בְּרָעָג,
היינְגָעָן אַיבָּעָר אָים ווּ גְּרִינְעָ קְוָטָאָסָן אַראָפּ.

אַ ווֹוִיסָעֶר שְׁוּוֹאָן

וויי דער הימל קלאר און בלוי
צייט דער טיר אונגענדלאך זיך איזוּי,
און מיט זיין לאנגען, דינעם, וווײַטַּן האַלדוּ
אוַיסְגַּעַצְיוֹגַן
און פֿאַרְבּוֹיָגַן
וויי אַ פֿרְאַגָּעַ צִיכְּן
איַן דער ווֹוִיטָעֶר ווּעלְטַ אַרְיָין
שׂוּוִימְטַ אַזְוֵי
אוּיפַּךְ דַּעַם גַּלְאַטְּן, נַאֲסָן בְּלוּי —
אַ ווֹוִיסָעֶר שְׁוּוֹאָן.

דער זויסער שוואן איז ערגעץ זויזט פון אויג פארשווואנדן
וואען די זונ אינמייטן טירך האט א פיער פלאם צעצונדן,
א פרייד, א ליכטיקע האט אויף דער בלוייקיט זיך ציעשפראיט.
באמערקבאָר קוים,
האט גענומען שפֿריַצְן דינער שוים.
און מיט די ריכסטע פֿאָרבּן פון דעם רעננבויגן
האט גענומען בלענדן פֿאָר די אויגן.

אבער ניט אויפֿ לאנג האט די פְּרִיָּד געדייערט,
טיפער אינט תחום האבן כוחות שוין געלוייערט
און גענטטען האבן ברזינדייק כוואליים יאנן.
די פַּיְּעַרְדִּיקָע פְּלִיטְנְגְּקִוְּת

געווארפָּן

און געווינט,

בייז די בלוייקיט האט דעם פְּיַעַר פְּלוֹם באזיגט.

ווײַדְעַר אַיּוֹ די בלוייקיט פְּנוּמָם טִיךְ הִימְלְדִּיק גַּעֲוָאָרָן
און ווען דער ווַיְסָעֵר שׁוֹאָן האט צְרוּקְנָעָקָעָרֶט פָּאָרְגָּאָכֶט
האָט עַר אַלְיַזְמִיט זַיְן דעם ווַיְסָן פְּרָאָגָעָ צִיכְנָן מִיטְגָּעָרָאָכֶט.

אַיְהָאַלְמָן

- 7 צעאקערטער פעלדרער
11 דער פארמער ←
13 נאכּוֹ אַקְעָר
16 זומער —
19 מאָרְגְּנֶנְגְּלִיךְ
22 מיר איז לֵיב דָרְעָנוּ —
24 ברוי מיר לֵיבּ זָוּ —
26 נעקטאר —
28 בִּינְעָנוּ אָזְנוּ בְּלוֹמְעָנוּ —
31 אַין פָּעֵלָר —
36 דער זִינְגָּר —
38 פְּרִימָאָרְגְּן —
44 אָוִיפּוֹ שִׁפְּלָה —
45 בְּלָאָזְטָ אַ וְוִינְטָעַלְעָ אָזָא —
47 פָּאָרְן שְׁטוּרָם —
49 אַין לְיִכְתִּיקְוּ רְוִוִּים —
51 שְׁטִילְלָעָבּוּ —
54 אַ וְוִיסְעָרְשָׂוֹאָן —

לויבאָר ווּאוֹרלְד פֿרְעָם
508 סָאוֹט קַעֲדוֹן עֻזּוּעַנִּי
שְׁוֵיכָגָן, אַילְךְ